

Goedenmorgen vrienden,

Zo is het vandaag 1e Kerstdag. En wij kunnen moeilijk de traditie breken door het Kerstfeest geheel onbeacht te laten. Aan de andere kant is het moeilijk om over het Kerstfeest nog iets nieuws te zeggen. Een Kerstfeest viert men al zo lang en het is al zo'n onnoemelijke tijd, dat iedereen, geest en stof gelijkelijk, wanneer er maar enigzins een mogelijkheid is, over deze dingen praat. Laten wij dus beginnen met kort uiteen te zetten, hoe wij de zaak zien. Dit kunt U natuurlijk zelf nemen zoals U wilt - voor ons is dit de waarheid - en daarna kunnen wij misschien enige beschouwingen in Kerststijl daaraan vastknopen, zonder ons direct vast te lopen in een oud en eeuwig herhalen van hetzelfde verhaal, dat volgens de mensen wel altijd nieuw blijft, maar wat toch veel van zijn frisheid heeft verloren.

Wanneer men Kerstmis ziet, zoals de mensen het tegenwoordig vieren, dan doet het mij denken aan een oud stuk, vol liefde elke keer weer naar voren gehaald, maar in de loop der tijden beduimeld.

Het verhaal van Kerstmis begint meestal met de profeten. En elke profetie, die maar enigzins van toepassing kan zijn op de komende Messias, elke profetie, die maar enigzins kan slaan op een gebeurtenis in Jezus' leven, wordt erbij gesleept om te bewijzen, dat dit dan toch wel de verwachte Messias is.

Ik voor mij voel er niet veel voor om krampachtig te gaan bewijzen, dat Jezus nu de verlosser is, die de Joden verwachtten. Want voor mij betekenen de Joden niet meer dan één mengras temidden van vele mengrassen, die allen tesamen de mensheid uitmaken.

Dan begint men onmiddellijk bij de geboorte te wijzen op de goddelijke origine. Men omringt de Kerstkribbe met sentimentele wonderen en zachte engelenzang. Een leven, dat op een dergelijke manier begint in werkelijkheid is van begin af aan al bestemd om een vertoning te zijn

Er zijn buitengewone dingen gebeurd in de Kertsnacht, maar ik geloof niet, dat we deze nu als een suprême bewijs moeten stellen, dat hier een wonder is gebeurd. We kunnen eerder stellen, dat een hoge geest in de stof is afgedaald en dat deze geest later - na verkregen stoffelijke lering nog - de Vader in zich zal ontdekken en als éénheid hiermede verder zou handelen.

Het verhaal van de herders - ach, het is mooi, het is begrijpelijk en het is aardig. Maar wat geeft het eigenlijk of het nu een herder is, die komt, of iemand anders. Wat maakt het eigenlijk uit, of zij gekomen zijn door een wonder, of gedreven door de goedhartigheid van landlieden, die een jong geboren mens, een zoon (en dat was belangrijk in die tijd), niet gebrek willen laten lijden, noch de ouders.

En dat het verhaal der drie Koningen. Drie Koningen, die te gast zijn bij Herodes, en bij Herodes in volle statie een poos vertoeven om dan naar Bethlehem te vertrekken, en bewust of onbewust de aanleiding te zijn tot de grote kindermoord, die onmiddellijk volgt op het vertrek van Joseph en Maria.

Eigenlijk is Kertsmiss een nuchter feit. Een feit, dat helemaal niet behoort begraven te zijn onder de kunstsneeuw en dennengroen. Kerstmis lijkt me eerder een feit, dat wij precies moeten nemen, zoals het is.

Er is een kind geboren op de wereld, dat zo dadelijk groot zal zijn. En waarom zouden we de geboortedag daarvan niet vieren? Zeker vieren we de sterfdag er van.

We mogen het kind rustig herdenken, want het is uiteindelijk de Waarheid geworden, de Weg tot bewustwording.

Nogmaals: al dat sentimentele gedoe er omheen, dat lijkt mij zo overdreven. Het is alsof de mensheid haar schuldbewustzijn tegenover Jezus' leer, of het/verwilt, dat

Jezus' leven betekent ~~agaxaxax~~ voor zijn eigen leven, weg wil drukken achter wat kaarlicht en een zoetelijk Kertslied.

Daarom moet U mij niet kwalijk nemen, wanneer ik mij hier in een besloten kring niet overgeef aan de sentimentaliteit, die nu eenmaal toepasselijk is en waarvan wij morgen in de openbare zaal ongetwijfeld het nodige percentage zullen moeten bijvoegen. Neem mij niet kwalijk, dat ik zakelijk probeer te blijven.

Wanneer een kind geboren wordt op de wereld, dan betekent dat, dat een geest haar eigen wereld verlaat en tijdelijk gebonden is aan de stof. De tijdelijkheid van die band is de geest bekend; de stof realiseert zich die niet. Ik geloof vast te kunnen stellen, dat het met Jezus dus net zo is gegaan, als met iedere mens, die geboren wordt. Hij heeft een leven en een lot aanvaard, maar hij heeft m.i. niet geweten, welk dat lot zou zijn vóór - misschien - zijn geest het bewustzijn volledig verkreeg, zodat zij het lichaam volledig beheerste.

En ik meen, dat wij dit mogen stellen op het einde van de puberteitsjaren.

Wanneer een mensenkind op aarde wordt geboren, dan droomt zo'n kleine mens ook van alle goede dingen: van het grote avontuur van het leven; dan droomt zo'n mens van al wat hij kan gaan doen.

Ik kan mij voorstellen, dat een kind als Jezus diezelfde fase heeft doorgemaakt. Dat ook Jezus dit heeft gedaan en later misschien ook wel heeft gezegd: "Zal ik fari-zeër worden?" Of: "Ik wordt wagenmenner - of waterdrager." "Misschien wel rabbi." Want ieder bekijkt dat op zijn manier. Elk kind heeft een ideaal.

Ik geloof, dat we voor Kerstmis juist van dat punt moeten uitgaan: Elk kind heeft een ideaal. En pas de harde werkelijkheid des levens brengt het er toe dit aan te passen aan de mogelijkheden en de noodzaken van het bestaan.

Wij zijn ook kinderen. Beschouwd tegenover de oneindigheid, ziende hoe lang we ons bewustzijn bezitten, naar licht strevend, zijn wij kinderen. Buiten ons liggen grote werelden van werkelijk lichtende geest en kracht, die ontgroeid zijn aan wat voor ons nog belangrijk is. Zij zijn het, die - als Maria en Joseph - ons zullen helpen om zo dadelijk te vluchten. Zij kunnen het zijn ook, die als herders met ons gaan. Die ons een ogenblikje een kleine gave brengen.

Wel, ik geloof, dat ik niet te veel zeg, wanneer ik als stelling poneer, dat elke mens in zich een droom draagt. Een droom zoals een kind. Een droom van het volle avontuur van het leven. Een droom van al wat je wilt zijn, al wat je wilt doen en zult doen. En ik meen ook, dat wij net als het kind, keer op keer teleurgesteld zullen worden.

In onze gebondenheid kunnen wij de waarheid niet beseffen. De Waarheid betekent: deel zijn van het Goddelijke. Onze droom is: zelf zegevieren over alles, totdat wij, persoonlijk, naast God tronen. Maar wij kunnen ons, meen ik, niet zover verheffen.

Wij moeten herboren worden, herboren worden in de grote vrijheid, die een volledige bewustwording mogelijk maakt; en door het verworven bewustzijn ook tevens weer de engste gebondenheid met het Goddelijke betekent.

Kerstfeest viert betekenis: dromen van je eigen ideaal. De mens beziet misschien een kindje in een stal, een beeldengroep, kunstzinnig of pompeus, simpel of intricat en vol van additionele voorstellingen. Maar de mens droomt er zelve van ook eens verlosser der mensheid te zijn.

De ouderen weten het, de meesten Uwer: Je kunt niet de mensheid verlossen. En wanneer je daarnaar streeft, klinkt je ^{het} eeuwige hoongeroep in de oren: "Zo gij al de verlosser der mensheid zijt, verlos Uzelf van het kruis."

Men vraagt ons allen: "Wanneer jullie dan zo het licht kennen, wanneer jullie zo dicht bij God staan, waarom lijden jullie dan?"

Ach, met Kerstmis vergeet je dat liever; dan denk je niet aan lijden, dan denk je niet aan de dood. Ofschoon men voortdurend vertelt, dat één van de drie Koningen mirrhe bracht, het reukwerk, dat ter balseming gebruikt wordt: een geschenk, dat onmiddellijk duidt op de dood, op overgang.

Je droomt van ~~ruiken~~ van al, wat je zoudt kunnen zijn. En wanneer het in dit leven niet meer gaat, dan droom je, dat het later - in een ander leven - zo zal zijn. Je bouwt je luchtkastelen, en de werkelijkheid ontgaat je.

Kerstmis. Gelf van klokkengelui, die in de nacht door onze wereld spoelt. Reeks van zoete gedachten, die "Vrede op Aarde" wensen. Mensen, die - terwijl het nog duistert - ter kerke tijgen. Mensen, die in parken, onder een tropische hemel, kerstliederen zingen. Een hele wereld, die droomt, wat zou kunnen zijn. En ... het bij die droom laat.

Want waar is degeen, die de hand aan de ploeg slaat? Die zegt: "Ik begin deze dag werkelijk. Ik vier dit feest voor mijzelve met een verloohening van mijzelve?" Wie trekt de consequenties van het Kerstfeest?

Ach nee, dan zingen we liever van de herdekens, die bij nachte lagen. Of we luisteren naar een stem, die "Stille nacht, heilige nacht" zingt. Dan dromen we temidden van ons dennengroen, ons kaarslicht, onze snoeperij en intieme gezelligheid, dat wij ook eens, één - we weten niet wanneer - mede-verlossers der mensheid zullen zijn.

Dan gaan we verder. En zoals de Kerstboom meestal in het vuur verdwijnt, zo worden al die goede gedachten weer heel gauw verteerd door de noodzaak om te leven als een mens, te streven als een geest.

We vergeten die dingen. Want het is niet prettig om er aan herinnerd te worden, dat je voor de verwerkelijking van een droom zelf wat moet doen. Het is niet prettig om eraan herinnerd te worden, dat Kerstfeest alleen maar een herinnering is aan de plichten, die je zelf hebt. Het is niet prettig te horen, dat i.p.v. een zoetelijk feest, een dergelijke gedenkdag juist moet zijn een ontvouwen van alle krachten, die je in jezelf draagt. Dat het moet zijn een hard werken i.p.v. een zoet rusten een paar dagen. En toch is de betekenis, de ware betekenis van Kerstmis juist dit.

Er is ons door leraren op de wereld en in de sferen getoond, hoe wij ons menselijke, onze geestelijke bestemming kunnen vervullen. Er is ons ook een weg gewezen. Niet van dromen en van gezelligheid. Maar van diep zoeken in jezelf. Van worstelen om waarheid. En die weg moeten wij gaan. En geen andere.

De betekenis van Kerstmis is dit: dat - moge de geboorte van een klein licht ons vertederen - wij verder moeten gaan, omdat het leven ruw en rauw blijft; de kracht, die ons voortjaagt geen ogenblik pauseert. Dat wij moeten komen tot een bewustwording, ongeacht alle tederheid. Dan moeten wij komen tot een realisatie van onszelven en van onze God, zoals Hij in ons leeft, ook zender engelenzang.

Verlossing is geen geboorte. Verlossing is een kruisiging. Inwijding is niet de bereiking, waarmee je lichtend over de aarde kunt schrijden. Maar de kwelling van vol bewustzijn, die duurt, totdat je God volledig hebt geaccepteerd, jezelf volledig hebt verloohend.

Kerstmis is een herinnering aan de noodzaak om in het komende jaar niet te dromen van wat je zult zijn, maar te streven beter te zijn in dat, wat je bent. Dat lijken mij de nuchtere en harde feiten. De feiten, die niet passen misschien in de gezellige sfeer. De feiten, die misschien niet zo wijdingsvol zijn, als gij van mij verwacht hebt.

Onze Orde is niet zacht, ofschoon zij tracht zachmoedig te zijn. Het leven is niet zacht. Het leven is hard, omdat wij, onszelven verloohend, steeds meer in een waan willen leven. Slechts door hard te zijn tegenover onszelven kunnen wij de waan oplossen en de waarheid vinden.

Wanneer de waarheid werkelijk in ons leeft, dan kunnen wij misschien met dezelfde gelukkige sentimentaliteit, die op het ogenblik de wereld regeert, een Kerstfeest in onszelfen vieren. Maar ik denk, dat er dan voor sentimenten geen plaats meer is. Dat er dan geen plaats meer is voor pompeus vertoon, of intiem samenzijn. Ik denk, dat er in de waarheid alleen nog maar plaats is voor God. En voor niets anders.

Laat Kerstmis voor ons niet betekenen een rustpunt, of een droom van iemand anders die ons verlossen zal, zodat wijzelfen gezapig verder kunnen gaan op onze oude weg. Laat het voor ons zijn, mijne vrienden, een herinnering aan het falen in de afgelopen tijd. Laat het voor ons betekenen een bevestiging van de mogelijkheid om te slagen. Laat het voor ons zijn: een bede om kracht en een voornemen in onszelfen om in het komende jaar, in de komende tijd de waarheid te zoeken, de waarheid te vinden, en de waarheid heilig en behoed in ons te dragen als het enige licht, dat ons werkelijk brengt in het Koninkrijk Gods, in het Huis des Vaders.

En nadat ik zo onze gedachtengang als algemeen bekend heb weergegeven over dit feest, vraag ik Uw aandacht voor een spreker uit de Orde, die niet zo vaak tot U komt, die van Christelijke, ja, Roomsche origine zijnde, het Kerstfeest toch weer anders beleeft. Opdat gij zult begrijpen, dat dit feest, zelfs bij ons, velerlei aspecten bezit. Ik geef het woord dan over aan deze spreker. En ik wens U allen een Kerstfeest, dat voor U bewustwording betekent ... Waarheid. Goedenmorgen.

(Intelligentie: "het Pastoorke"):

Het doet het hart van een mens, en zelfs van een geest zonder lichaam, goed om onder vrienden te zijn. Misschien zal men mij ook de gelegenheid geven morgen tot de meerderen te spreken. Wanneer het is toegestaan, zal ik dat zeker doen. Maar, na alle woorden, die zo gesproken zijn over het nuchtere Kerstfeest, als het feest van de Waarheid, moet U mij niet kwalijk nemen, dat ik ga spreken over een ander Kerstfeest: het Kerstfeest der Liefde.

Gods zoon is mens geworden. O, ik weet het wel, Gods Zoon is niet de enig geboren zoon Gods, zoals wij dat beschouwden. Maar toch -- Goddelijke Kracht en Waarheid worden geboren op deze wereld. Hoe groots moets de liefde niet zijn van een geest, die zichzelf verloochenend, terugkeert op de aarde. Hoe groots moet de liefde niet zijn van een Almacht, die zijn Waarheid geboren laat worden tot in de mens.

Wanneer ik denk aan Kerstmis, dan zie ik in het hele oude verhaal alleen maar: liefde, naastenliefde, genegenheid. De meest lichtende geest daalt neer. Wat een offer. Wat een liefde is er nodig om zó mens te worden! Wanneer je wéét, dat de mensheid je verlochenen zal.

En dan Maria en Josef. Wat een liefde om je hele leven, al je vreugden te offeren aan een kind, terwijl je aanvoelt, dat dit kind eens zal zeggen; dat er geen vader en geen moeder bestaat en geen familielid, maar alleen de band in God, de Vader.

En dan die arme herders. Hun kudde, hun broodwinning, hun kudde met de veiligheid daarvan, het vertrouwen van de medemensen, die hen de dieren hebben toevertrouwd. En toch gaan ze weg en laten ze hun kudde alleen, niet wetende, of er misschien roofdieren komen. Maar er is een kind geboren, een mensje, in hun stal. En nu moeten ze toch een gave gaan brengen. En ze voelen ook het wonderbaarlijke, de sfeer van de liefde Gods, die over het hele plaatsje, over de hele wereld ligt op dat ogenblik. Ze geven wat ze hebben, meer kunnen ze niet missen. En toch verwachten ze er niets voor terug. Josef is arm. Een kind, dat in doeken gewikkeld is, dat zegt al genoeg. Maar ze geven. Het kaarsje, dat ze bij zich hadden voor zichzelf. Het lam, pas geboren, waarop ze trots waren. Wat brood en een huid met wat drank. Ze geven, omdat ze de wereld lief hebben, omdat

ze de innige genegenheid voor het ontluikend leven, dat in hen bestaat, moeten uiten.

En zelfs die grote Koningen, die wijzen uit het Oosten, ze riskeren de toorn van Herodes, alleen omdat er een kind ligt. Een kind, dat misschien vorst of verlosser zal zijn. Een kind, dat zij liefhebben, omdat het kind de verpersoonlijking is van de mensheis.

Voor mij is Kerstfeest een feest van eeuwige liefde. Het feest van de liefde van de Schepper, Die ons geschapen heeft. Het is het feest van de liefde van de Hoge Geest, die altijd weer bereid is om ons, arme stimpertjes, te helpen.

Ik geloof, dat alle nuchterheid terszijde kan worden gesteld, wanneer we daarvoor in de plaats iets kunnen geven van deze cosmische, deze Christelijke liefde. Deze liefde tot de medemens, die in het Kerstverhaal, het Kerstgebeuren tot uiting komt.

Er zijn wijzen van vele landen, die in onze kring behoren. Wijzen, die hun eigen Goden hebben gekend en hun eigen leer. Die Jezus zien als een lichtende geest, die ook hen voorgaat en helpt, maar meer niet. En toch geloof ik, dat zelfs zij - wanneer zij terugschouwen op het Kerstgebeuren - niet kunnen blijven zonder deze kleine tederheid van binnen. Dit gevoel van liefde, dat geen grenzen kent. Een liefde, die geen stoffelijke band of uitdrukking vraagt, of kent. Een liefde, die zo licht is als het Licht des Vaders, waarin wij mogen wonen.

Ik weet, dat het Kerstfeest niet altijd op aarde is, zoals het behoort te zijn. Zeker, maar er is zo veel, wat niet goed is, op aarde. Moet ik dan kijken naar die sombere kant van het zijn? Of mag ik kijken naar de kinderoogen, die vol verwondering het kaarslicht aanschouwen en dromen van een sprookjeswereld? Ik mag toch wel kijken naar de kerken, waarin de mensen een ogenblik - ook al is het misschien onder de indruk van het machtig koorzang en het plechtige samenzijn - het voornemen maken om niet meer te hateren?

Moet ik dan kijken naar de strijd, die woedt, naar de machine-geweren, die de weg tot de geboorteplaats - zelfs nu - bewaken? Ik zie liever naar de mensen, die ommetwille van het Kerstfeest alle twist en strijd trachten te vergeten.

Want Jezus is mijn Heer. Hij is voor mij de Zoon Gods. Omdat Hij één is met zijn Vader. Eén is met zijn Vader, zoals ik eens hoop te zijn met de Vader. En ik weet, dat Zijn Leven er een is geweest van offer en liefde.

Zo zoek ik dan in de wereld en de sfeer naar deze liefde en deze opoffering. En ik vind ze. Ik vind ze overal. Geesten, grote geesten, die alles willen geven, hun leven, hun bewustzijn, hun bestaan, indien dit maat een klein beetje geluk, een klein beetje inzicht en kracht betekent voor de anderen.

Mijne vrienden, mijne beminden, mogen wij dan het Kerstfeest doven, omdat er zoveel vals sentiment achter schuilt? Neen. Laten wij dan proberen om tenminste zelf waardig Kerstfeest te vieren. Waardig Kerstfeest door de liefde in onze harten, ons bewustzijn van eenheid met de wereld in onszelf op te wekken en te doen herleven.

Wij gaan onze weg allen samen. Gij en wij. Zullen wij dan niet bij deze herinnering aan de zekerheid, dat we eens die weg hebben afgelegd, tesamen zeggen: Te Deum Laudamus Dominus, Looft, Looft God, den Heer, Heer der heerscharen.

Laten wij het licht prijzen, dat op de wereld geboren werd; en het licht, dat ons leven is. Het licht, dat in liefde ons geschapen en gebaard heeft. Dat in liefde ook Jezus op aarde deed komen. Het licht, dat in liefde ons eens tot Zich zal nemen.

Misschien is mijn woord wel een hele tegenstelling met de eerste spreker, vrienden. Maar ik was een oud man, toen ik heenging, en ik heb altijd de mensen liefgehad. Ik geloof in God den Vader, als kracht van de liefde, en ik geloof in Jezus, als de uiting van de liefde, ondanks al het andere, wat wij zeggen kunnen.

Ik ben misschien wat ouderwets, wat sentimenteel. Maar ik heb liever sentimenteel met de liefde Gods in mijn hart, dan nuchter en logisch en zonder liefde. En ik ben bang, dat vele mensen, die alleen maar nuchter naar Kerstmis kijken, zonder zentiment, in het vergeten van de ztille tederheid van het Kerstfeest, ook nog de liefde Gods vergeten. En dat mogen wij niet doen. Dat is voor ons toch het leven zelf.

Daarom wens ik U een zalig Kerstfeest, Een feest, dat U wat vreugde, wat rust en wat vrede geeft. En wat in Uw geest het bewustzijn doet herleven van de liefde Gods, Die ons allen geschapen heeft.

Nu moet ik afschied nemen. En sta me dan toe dat te doen, zoals ik gewoon ben, U zegenend. Niet omdat ik zo goed ben, dat ik een zegen mag uitspreken, maar omdat Gods Liefde U toch zal belonen voor Uw aandacht met wat meer kracht en wat meer licht. Benedicamus te in Nomine Patri et Filii et Spiritus Sanstus. (Daarna volgde nog een zin, die onverstaaenbaar was.) Amen.

-----00000-----

Goedenmiddag vrienden. We zullen dan besluiten met het schone woord, en ik hoop, dat U mij toestaat, het onderwerp daarvoor deze ochtend zelf te bepalen.

K E R S T K L O K K E N .

Er luiden klokken in de nacht:

dom, dom, dom,

Zij spreken een bede, zacht

zo klinkt hun stem dans

kom ... kom ... kom ,

Eris een kind geboren.

Dat viert men deze nacht.

Er is een licht op aarde,

dat nieuwe wijsheid bracht.

Kom ... kom ... kom.

Maar het klokgelui versterft

met laatste klepelslag als klacht.

Dan klinken andere geluiden,

bruut en sneevend door de nacht:

Rom ... rom ... rom ...

Dan klint er een roffel, dan weer
een trom,

dàn schallen de trompetten.

Dàn hoort men het dreigend gezoem

van een vliegtuig,

dat de wereld in brand wil zettens:

Rom ... rom ... rom

Demonisch en onderwerelds gegrom,

dat klinkt er zo duf en zo demp

en zo dom,

dat wil er de vrede niet kennen.

't Wil doven het licht

en spreekt van een plicht

om de waarheid voorbij te gaan.

Rom ... rom ... rom ...

Trom van rouw en van waan.

Er klinken klokken in de nacht

van dom ... dom ... dom ...

Ze roepen het luid, ze roepen het zacht

Kom mensheid, kom toch, o kom.

Er is een kind geboren , zo zacht

zo klein, zo edel, zo teer.

Dat kwam voor U uit lichtende kracht,

geboren uit Hogere Sfeer.

Kom ... kom ... kom ...

En de mensheid, die schouwt op het

kindeke neer,

zo droomt van vrede, zo teer.

En in de verte marcheert nog het heer;

daar klinken de trommen: rom ... rom ...

De mensheid heeft het kindeke niet

verstaaen,

De mensheid in nog zo dom.

Toch zullen eens de stemmen gaan

van de klokken, die roepen zo zacht,

wanneer voor de aarde weer opengaan

de heem'len in Kerstenacht.

Dan kerstent een kind de wereld opnieuw

en schept het de vrede op aard's,

waarvan de herin'ring op Kerstmis

nog steeds

door mensen stil wordt bewaard.

-----00000-----

Ik wens U goeden middag, prettige Kerstdagen -
en een deel aan het Licht, dat deze dagen op de
wereld is.

Goeden middag.

-----0000000-----